

Zdeněk B e r o u n, Moravské Budějovice v letech 1881-1918. Nástin politického
a spolkového profilu maloměsta

Diplomová práce

Novodobé dějiny Moravských Budějovic si nemohou stěžovat na nezáměr historiků. Svou diplomovou prací se mezi ně zařadil také Zdeněk Beroun. Zvolil pro ni přehledné zachycení politického vývoje města od chvíle, kdy se jeho správy ujali Češi, a úlohy českých spolků v této proměně i pak v dalším politickém životě. Autor zná dobře regionální literaturu, pracoval s místními prameny, postupně si osvojoval podstatu zkoumané historické látky. České spolky počínaje čtenářským Budivojem z roku 1864 měly nesporný význam pro postup a nástup české reprezentace ve většinově českém městě. Byly k tomu nutné i další podmínky, od „obecných“ po personální – z práce je zřejmé, že o nich autor ví, i když je podrobněji nerozebírá.

Vyhrocení česko-německých vztahů v letech 1881-1885 mělo protichůdné důsledky, vytvářelo konfliktní ovzduší, ale zároveň nutilo českou „stranu“ k intenzivnějším aktivitám. Slábnutí německého vlivu, působení a dokonce počtu obyvatel by si žádalo bližší ozřejmení, stejně jako předcházející německá správa, její nositelé a opory až do pádu v roce 1881.

Česká spolková činnost se v dalším období ještě rozrůstala, byť měla zčásti stále stejné aktéry – jev známý z naprosté většiny měst. Také se více vnitřně ideologizovala a politizovala, ostatně přicházel i čas politických stran. Spolky se také vnitřně drolily, nastupovala nová generace, která ovládla radnici. Pomohl k tomu, jak autor připomíná, pokles aktivit dosavadního vedení, v práci však o tom chybí důkazy. Souvisí to s menším rozpracováváním tematiky – asi je jedním z hlavních důvodů nedostatek pramenů. Spory a souboje vedou diplomanta k rozlišování mezi „konzervativci“ a „pokrokaři“, přijměme to jako pomocnou terminologii. Z vedoucích osobností se nejvíce prosazoval Jaroslav Palliardi, právem je zvláště zportrétován. Byl nositelem i bojovného antiklerikalismu (kapitola o tom nemá jako "náboženská otázka" vhodný název), důvody (v moravském městě!) by stály za bližší objasnění. Kapitoly o Budějovicích za světové války a po vzniku Československa už spíše jen doplňují „nástin“, témata by si jinak žádala více. Berounova kompozice se vyznačuje i bohatým poznámkovým aparátem, který mívá i údaje vhodné pro hlavní text. Je třeba je číst v důsledné jednotě s ním.

Se zřejmým zájmem a soustředěním psanou diplomovou prací Zdeňka Berouna doporučuji k obhajobě.

Robert Kvaček

Hodnocení:

Prof.dr.Robert Kvaček, CSc.